ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 21ης Ιανουαρίου 2010 *

Στην υπόθεση C-398/08 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 2008,

Audi AG, με έδρα το Ingolstadt (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους S. O. Gillert και F. Schiwek, Rechtsanwälte,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

το **Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ),** εκπροσωπούμενο από τον G. Schneider,

καθού πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, E. Levits, A. Borg Barthet, M. Ilešič (εισηγητή) και J.-J. Kasel, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot
γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 24ης Σεπτεμβρίου 2009,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Audi AG (στο εξής: Audi) ζητεί από το Δικαστήριο την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 9ης Ιουλίου 2008, Τ-70/06, Audi κατά ΓΕΕΑ (Vorsprung durch Technik) (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή της νυν αναιρεσείουσας με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως του δευτέρου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), της 16ης Δεκεμβρίου 2005 (υπόθεση R 237/2005-2, στο εξής: επίμαχη απόφαση), με την οποία επικυρώθηκε

εν μέρει η απόφαση του εξεταστή περί απορρίψεως της αιτήσεως καταχωρίσεως του λεκτικού σήματος Vorsprung durch Technik για ένα μέρος των προσδιοριζομένων από το σήμα αυτό προϊόντων και υπηρεσιών.

Το νομικό πλαίσιο

2 Το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 3288/94 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ L 349, σ. 83, στο εξής: κανονισμός 40/94), ορίζει τα εξής:

«1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

[…]

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα·

γ) τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν στις συναλλαγές για τη δήλωση του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών αυτών·

δ) τα σήματα που συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις τα οποία έχουν καταστεί συνήθη στην καθημερινή γλώσσα ή στη θεμιτή και πάγια πρακτική του εμπορίου»

[…]

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται ακόμη και αν οι λόγοι απαραδέκτου υφίστανται μόνο σε τμήμα της Κοινότητας.

[…]»

3 Το άρθρο 63 του κανονισμού 40/94, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων», ορίζει ότι:

«1. Οι αποφάσεις που εκδίδουν επί προσφυγής τα τμήματα προσφυγών υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2. Προσφυγή [χωρεί] για λόγους αναρμοδιότητας, παράβασης ουσιώδους τύπου, παράβασης της συνθήκης, του παρόντος κανονισμού ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικά με την εφαρμογή τους ή για κατάχρηση εξουσίας.

[…]»

Τα πραγματικά περιστατικά της ένδικης διαφοράς

4 Στις 30 Ιανουαρίου 2003, η Audi ζήτησε από το ΓΕΕΑ, βάσει του κανονισμού 40/94, την καταχώριση του λεκτικού σήματος Vorsprung durch Technik ως κοινοτικού σήματος. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στις κλάσεις 9, 12, 14, 16, 18, 25, 28, 35 έως 43 και 45 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν, για καθεμία από τις κλάσεις αυτές, στην εξής περιγραφή:

— κλάση 9: «Συσκευές και όργανα επιστημονικά, ναυτικά, τοπογραφικά, φωτογραφικά, κινηματογραφικά, οπτικά, ζύγισης, μέτρησης, σηματοδότησης, ελέγχου (επιτήρησης), βοηθείας (διασώσεως) και διδασκαλίας· ηλεκτρικές και/ ή ηλεκτρονικές συσκευές και όργανα (περιλαμβανόμενα στην κλάση 9)· συσκευές και όργανα για τη μεταφορά, διανομή, μετασχηματισμό, συσσώρευση, ρύθμιση ή έλεγχο του ηλεκτρικού ρεύματος· συσκευές για την εγγραφή, τη μετάδοση και την αναπαραγωγή ήχου και εικόνας· μέσα αποθήκευσης μαγνητικών δεδομένων, δίσκοι μουσικής· αυτόματοι πωλητές και μηχανισμοί με κερματοδέκτη· ταμειακές μηχανές, αριθμομηχανές (υπολογιστικές μηχανές), εξοπλισμός για την επεξεργασία δεδομένων και ηλεκτρονικοί υπολογιστές· συσκευές πυρόσβεσης»·

— κλάση 12: «Οχήματα· μηχανήματα κινήσεως στην ξηρά, στον αέρα ή στο νερό»·

— κλάση 14: «Πολύτιμα μέταλλα και κράματα αυτών, καθώς και προϊόντα από τα υλικά αυτά ή με επίστρωση από αυτά, τα οποία δεν περιλαμβάνονται σε άλλες κλάσεις· κοσμήματα, είδη χρυσοχοΐας, πολύτιμοι λίθοι· είδη ωρολογοποιίας και όργανα χρονομετρήσεως»·

— κλάση 16: «Χαρτί, χαρτόνι και είδη από αυτά τα υλικά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· έντυπο υλικό· υλικό βιβλιοδεσίας· φωτογραφίες· είδη χαρτοπω-

λείου κόλλες για χαρτικά ή οικιακή χρήση υλικά για καλλιτέχνες πινέλα ζωγραφικής γραφομηχανές και είδη γραφείου (εκτός των επίπλων) υλικό διδασκαλίας και εκπαίδευσης (εκτός συσκευών) πλαστικά υλικά συσκευασίας (μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις) τυπογραφικά στοιχεία στερεότυπα (κλισέ)»;

— κλάση 18: «Δέρμα και απομιμήσεις δέρματος, προϊόντα από τα υλικά αυτά, τα οποία δεν εμπίπτουν σε άλλες κλάσεις δέρματα ζώων κιβώτια ταξιδίου και ταξιδιωτικές αποσκευές ομπρέλες, αλεξήλια και ράβδοι περιπάτου μαστίγια και είδη σελοποιίας»

— κλάση 25: «Ενδύματα, υποδήματα και είδη πιλοποιίας»

— κλάση 28: «Παιχνίδια, παιχνίδια για παιδιά είδη γυμναστικής και αθλητισμού μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις στολίδια χριστουγεννιάτικων δέντρων»

— κλάση 35: «Διαφήμιση διοίκηση επιχειρήσεων διαχείριση επιχειρήσεων/ εμπορική διοίκηση εργασίες γραφείου»

— κλάση 36: «Ασφάλειες χρηματοοικονομικές υποθέσεις νομισματικές υποθέσεις κτηματομεσιτικές υποθέσεις»

— κλάση 37: «Οικοδομικές εργασίες επισκευές υπηρεσίες εγκαταστάσεων»

— κλάση 38: «Τηλεπικοινωνίες»·

— κλάση 39: «Μεταφορές· συσκευασία και αποθήκευση εμπορευμάτων· οργάνωση ταξιδίων»·

— κλάση 40: «Επεξεργασία υλικών»·

— κλάση 41: «Εκπαίδευση· επιμόρφωση (επαγγελματική κατάρτιση)· ψυχαγωγία· αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες»·

— κλάση 42: «Τεχνολογικές και επιστημονικές υπηρεσίες και σχετικές υπηρεσίες έρευνας και σχεδιασμού· υπηρεσίες βιομηχανικής ανάλυσης και έρευνας· σχεδιασμός και ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπολογιστών και λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών· νομικές υπηρεσίες»·

— κλάση 43: «Υπηρεσίες εστιάσεως (διατροφής)· υπηρεσίες παροχής προσωρινού καταλύματος»·

— κλάση 45: «Υπηρεσίες προσωπικού και κοινωνικού χαρακτήρα παρεχόμενες από τρίτους προς κάλυψη ατομικών αναγκών· υπηρεσίες ασφαλείας για την προστασία των περιουσιακών αγαθών και των προσώπων».

5 Στις 7 Ιανουαρίου 2004, ο εξεταστής, με την ανακοίνωση των λόγων απαραδέκτου, έκρινε ότι η φράση «Vorsprung durch Technik» («πρόοδος μέσω της τεχνολογίας»)

αποτελούσε, όσον αφορά ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στις κλάσεις 9, 12, 14, 25, 28, 37 έως 40 και 42 και τα οποία σχετίζονται με την τεχνολογία, αντικειμενικό μήνυμα, το οποίο εκλαμβάνεται από τον ενδιαφερόμενο καταναλωτή ως διαφημιστική περιγραφή. Κατά συνέπεια, το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα για τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες. Πάντως, όσον αφορά τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στην κλάση 12, ο εξεταστής επισήμανε ότι μπορούσε να γίνει δεκτή η αίτηση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος, καθόσον αυτό είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα όσον αφορά τα αυτοκίνητα οχήματα και τα εξαρτήματά τους. Παρέπεμψε σχετικώς στο λεκτικό κοινοτικό σήμα Vorsprung durch Technik, το οποίο καταχωρίσθηκε στις 27 Απριλίου 2001, με αριθμό 621086, για τα προαναφερθέντα προϊόντα της κλάσεως 12.

6 Με την από 24 Φεβρουαρίου 2004 επιστολή, η Audi αμφισβήτησε τους λόγους που παρέθεσε ο εξεταστής στην εν λόγω ανακοίνωση, ισχυριζόμενη μεταξύ άλλων ότι το αριθ. 621086 κοινοτικό σήμα δεν καταχωρίσθηκε λόγω διακριτικού χαρακτήρα κτηθέντος με τη χρήση, αλλά επειδή διέθετε εγγενώς διακριτικό χαρακτήρα. Με την από 30 Ιουνίου 2004 δεύτερη ανακοίνωση λόγων απαραδέκτου, ο εξεταστής διευκρίνισε ότι, εκ παραδρομής, δεν γνωστοποιήθηκε στην Audi, κατά την εξέταση της αιτήσεως καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος, ότι το σήμα καταχωρίσθηκε αποκλειστικώς λόγω του διακριτικού χαρακτήρα που είχε αποκτήσει. Εντούτοις, δεδομένου ότι η εν λόγω αίτηση ανάγεται στο έτος 1997, απαιτείται πλέον να αποδείξει η Audi τον διακριτικό χαρακτήρα που απέκτησε το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση ως προς όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αφορά, περιλαμβανομένων και αυτών που εμπίπτουν στην κλάση 12.

7 Με την από 12 Ιανουαρίου 2005 απόφαση, ο εξεταστής απέρριψε εν μέρει την αίτηση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος για ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στις κλάσεις 9, 12, 14, 25, 28, 37 έως 40 και 42, επαναλαμβάνοντας τους λόγους που εξέθεσε στην από 7 Ιανουαρίου 2004 ανακοίνωσή του. Με τη νέα αυτή απορριπτική απόφαση, έκρινε επίσης ότι δεν είχε προσκομισθεί κανένα αποδεικτικό στοιχείο όσον αφορά την απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα για τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 12.

8 Με την επίμαχη απόφαση, το δεύτερο τμήμα προσφυγών δέχθηκε την προσφυγή της Audi όσον αφορά τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 12, για τον λόγο ότι η προγενέστερη απόφαση περί της καταχωρίσεως του αριθ. 621086 σήματος απεδείκνυε ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα

για τα οχήματα και τα μηχανήματα κινήσεως στην ξηρά. Κατά τα λοιπά, ιδίως όσον αφορά τα υπόλοιπα προϊόντα και υπηρεσίες για τα οποία εξέφρασε αντιρρήσεις ο εξεταστής, η προσφυγή απορρίφθηκε.

9 Συναφώς, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι η διάκριση στην οποία προέβη ο εξεταστής μεταξύ προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με την τεχνολογία επιδέχεται αμφισβήτηση. Το τμήμα προσφυγών διευκρίνισε σχετικώς ότι «[σ]χεδόν όλα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες σχετίζονται, έστω και κατ' ελάχιστο, με την τεχνολογία. Η τεχνολογία έχει επίσης ιδιαίτερη σπουδαιότητα στον τομέα της ενδύσεως. Όποιος κατασκευάζει τέτοια προϊόντα βάσει ανώτερης τεχνολογίας διαθέτει σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων. Το σύνθημα "Vorsprung durch Technik" εκφράζει το αντικειμενικό μήνυμα ότι η τεχνολογική υπεροχή καθιστά δυνατή την κατασκευή καλύτερων προϊόντων και την παροχή καλύτερων υπηρεσιών. Ένας συνδυασμός λέξεων που περιορίζεται σ' αυτό το τετριμμένο αντικειμενικό μήνυμα στερείται καταρχήν διακριτικού χαρακτήρα. Δεδομένου ότι, εξαιρουμένων των προϊόντων της κλάσεως 12, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο για την πρόσληψη από το κοινό του συνθήματος "Vorsprung durch Technik" ως σήματος, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί καθόσον αφορά προϊόντα και υπηρεσίες που περιλαμβάνονται σε άλλες κλάσεις.»

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

10 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή που άσκησε στις 28 Φεβρουαρίου 2006 η Audi κατά της επίμαχης αποφάσεως. Το Πρωτοδικείο δεν έκανε δεκτούς τους δύο λόγους ακυρώσεως που προέβαλε η τότε προσφεύγουσα και οι οποίοι αντλούνται, αφενός, από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 και, αφετέρου, από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

11 Το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, με το οποίο η Audi έβαλλε κατά της επίμαχης αποφάσεως για τον λόγο ότι δεν περιείχε τις διαπιστώσεις σχετικά με το κοινό που έπρεπε να ληφθεί υπόψη και σχετικά με το πώς το κοινό αυτό εξελάμβανε το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση, απορρίφθηκε με τις σκέψεις 30 έως 33 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

12 Αφού υπενθύμισε τη νομολογία σύμφωνα με την οποία ο διακριτικός χαρακτήρας σήματος πρέπει να εκτιμάται ιδίως από απόψεως του τρόπου με τον οποίο το σήμα γίνεται αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώρισή του, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 30 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, μολονότι η επίμαχη απόφαση πράγματι δεν περιλαμβάνει «διαφοροποιούμενη ανά προϊόν ή υπηρεσία εκτίμηση» για όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν σε όλες τις κλάσεις που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως που κατέθεσε η Audi, περιλαμβάνει πάντως ανάλυση του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεται το ενδιαφερόμενο κοινό το σήμα αυτό όσον αφορά τα προσδιοριζόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, όπως απαιτείται από τη νομολογία αυτή.

13 Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε συναφώς, στη σκέψη 31 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από την επίμαχη απόφαση μπορούσε να συναχθεί ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι η τεχνολογία ενδιαφέρει αδιακρίτως το κοινό για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος και ότι το κοινό αυτό εκλαμβάνει τη φράση «Vorsprung durch Technik» ως σύνθημα το οποίο περιέχει επαινετικό αντικειμενικό μήνυμα.

14 Στο πλαίσιο αυτό, το Πρωτοδικείο, μεταξύ άλλων, αποφάνθηκε, στη σκέψη 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προπαρατεθείσα νομολογία δεν απαιτεί εξαντλητική ανάλυση όλων των προϊόντων και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε όλες τις κλάσεις που αφορά η αίτηση αυτή, εφόσον ο εξεταστής ή το τμήμα προσφυγών μπορούν να κρίνουν ότι το ενδιαφερόμενο κοινό θα αντιληφθεί κατά τον ίδιο τρόπο το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση όσον αφορά όλα αυτά τα προϊόντα και υπηρεσίες. Κατά το δικαστήριο αυτό δεν αμφισβητείται ότι το τμήμα προσφυγών προέβη σε τέτοια ανάλυση, αποφαινόμενο ότι το κοινό εκλαμβάνει το σήμα κατά τον ίδιο τρόπο για όλες τις κλάσεις προϊόντων και υπηρεσιών που αφορά το σήμα αυτό, τούτο δε κατά μείζονα λόγο καθόσον επέκρινε την εσφαλμένη κατ' αυτό διάκριση μεταξύ των κλάσεων στην οποία προέβη ο εξεταστής.

15 Τέλος, με τη σκέψη 33 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο απέρριψε το επιχείρημα που προέβαλε η Audi ότι αποκλείεται εν προκειμένω η πιθανότητα το κοινό να διαμορφώσει ενιαία άποψη, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών μεταξύ των προϊόντων και των υπηρεσιών που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος, καθόσον ποικίλει εξαιρετικά ο βαθμός τεχνολογικής περιπλοκότητάς τους. Το Πρωτοδικείο επισήμανε συναφώς ότι το τμήμα προσφυγών δέχθηκε ρητώς, με την επίμαχη απόφαση, ότι ο βαθμός τεχνολογικής περιπλοκότητας διαφέρει αναλόγως του προϊόντος ή της υπηρεσίας, αποφαινόμενο ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες σχετίζονται «έστω και κατ' ελάχιστο» με την τεχνολογία. Εντούτοις, κατά το

Πρωτοδικείο, το εν λόγω τμήμα έκρινε κατ' ουσίαν ότι η γερμανική φράση «Vorsprung durch Technik» εκλαμβάνεται ομοιόμορφα ως αντικειμενική και επαινετική, παρά τις διαφορές μεταξύ των προϊόντων και υπηρεσιών ως προς τον βαθμό της τεχνολογικής περιπλοκότητάς τους.

16 Το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αντλείται από το ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν αποτελεί περιγραφικό αντικειμενικό μήνυμα, αλλά ενεργοποιεί διαδικασία σκέψεως, χαρακτηρίζεται από ευρηματικότητα, είναι ευμνημόνευτο και αφήνει να διαφανεί μια σχέση μεταξύ, αφενός, των προϊόντων και υπηρεσιών που προσδιορίζει το σήμα αυτό και, αφετέρου, της επιχειρήσεως προελεύσεώς τους. Το σκέλος αυτό απορρίφθηκε με τις σκέψεις 34 έως 48 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

17 Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε καταρχάς, στις σκέψεις 34 και 35 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι προκύπτει σαφώς από τη δικογραφία και ειδικότερα από έγγραφο που προσκόμισε το ΓΕΕΑ και επισύναψε στο υπόμνημά του αντικρούσεως, έγγραφο με το οποίο η Audi εξηγεί στο αγγλικό κοινό τη φράση «Vorsprung durch Technik», ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση αποτελεί για την επιχείρηση επαινετικό, ενδεχομένως δε και διαφημιστικό σύνθημα. Εν συνεχεία επισήμανε, στη σκέψη 36 της εν λόγω αποφάσεως, ότι βάσει της νομολογίας του, καθώς και βάσει της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 2001, C-517/99, Merz & Krell (Συλλογή 2001, σ. I-6959, σκέψη 40), η καταχώριση σήματος δεν αποκλείεται άνευ άλλου τινός λόγω αυτής της επαινετικής ή διαφημιστικής χρήσεως.

18 Παραπέμποντας στη σκέψη 27 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όπου υπενθύμισε την νομολογία σύμφωνα με την οποία ένα σημείο, το οποίο, όπως ένα διαφημιστικό σύνθημα, επιτελεί άλλες λειτουργίες απ' ό,τι ένα σήμα κατά τη συνήθη έννοια, έχει διακριτικό χαρακτήρα μόνον όταν καθίσταται εξαρχής αντιληπτό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά, το Πρωτοδικείο επισήμανε τέλος, στη σκέψη 37 της ιδίας αποφάσεως, ότι πρέπει συνεπώς να διακριβωθεί αν αυτό συμβαίνει εν προκειμένω ή αν, αντιθέτως, το εν λόγω σήμα είναι ένα τετριμμένο αντικειμενικό μήνυμα το οποίο γίνεται αντιληπτό ως επαινετικό από το ενδιαφερόμενο κοινό.

19 Το Πρωτοδικείο έκρινε συναφώς, με τις σκέψεις 41 και 42 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, μολονότι το σήμα Vorsprung durch Technik μπορεί να έχει πολλές σημασίες, να αποτελεί λογοπαίγνιο ή να γίνεται αντιληπτό ως ευφάνταστο, ως στοιχείο που προκαλεί έκπληξη και ως απροσδόκητο και, ως εκ τούτου, να είναι ευμνημόνευτο,

εντούτοις αυτό δεν του προσδίδει διακριτικό χαρακτήρα. Κατά το Πρωτοδικείο, τα διάφορα αυτά στοιχεία προσδίδουν στο σήμα αυτό διακριτικό χαρακτήρα μόνον εφόσον το ενδιαφερόμενο κοινό εκλαμβάνει εξαρχής το εν λόγω σήμα ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων και των υπηρεσιών που προσδιορίζει. Εν προκειμένω, όμως, το ενδιαφερόμενο κοινό, όπως καθορίσθηκε από το τμήμα προσφυγών, όπως και οποιοδήποτε κοινό το οποίο αφορούν τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προσδιορίζει το σήμα αυτό, το εκλαμβάνει πρωτίστως ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση.

20 Συγκεκριμένα, με τις σκέψεις 43 έως 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, πρώτον, λαμβανομένου υπόψη του ευρέως ορισμού της έννοιας της τεχνολογίας στη γερμανική γλώσσα, η αναφορά στην έννοια αυτή δεν μπορεί να προσδώσει διακριτικό χαρακτήρα στο σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση, για το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών που αφορά το σήμα. Δεύτερον, η γερμανική λέξη «Vorsprung», η οποία σημαίνει «πρόοδος», συνδυαζόμενη με την πρόθεση «durch», η οποία σημαίνει «μέσω», έχει μάλλον επαινετικό σημασιολογικό περιεχόμενο όσον αφορά το κοινό στο οποίο απευθύνεται η αίτηση καταχωρίσεως σήματος και, ιδίως, το γερμανικό κοινό. Τρίτον, μολονότι προκειμένου περί συνθέτου σήματος η εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του προϋποθέτει τη συνολική εξέταση του σήματος αυτού, επιβάλλεται επίσης να διαπιστωθεί ότι το σήμα απευθύνεται σε ευρύ κοινό και ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις που επιθυμούν να προμηθεύουν προϊόντα και να παρέχουν υπηρεσίες σ' αυτό το ευρύ κοινό μπορούν, λαμβανομένου υπόψη του επαινετικού χαρακτήρα της, να χρησιμοποιήσουν και αυτές τη φράση για λογαριασμό τους, τούτο δε ανεξαρτήτως της ερμηνείας που πρέπει να δοθεί σ' αυτήν.

21 Το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ως εκ τούτου, με τη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το σήμα Vorsprung durch Technik δεν διαθέτει, εκτός της προφανούς διαφημιστικής του σημασίας, στοιχεία που καθιστούν δυνατή στο ενδιαφερόμενο κοινό την ευχερή και άμεση απομνημόνευση της φράσεως ως διακριτικού σήματος για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσδιορίζει.

22 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η Audi ισχυριζόταν ότι το τμήμα προσφυγών εφήρμοσε κατά εσφαλμένο τρόπο τα άρθρα 38, παράγραφος 3, και 73, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94 και προσέβαλε μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα άμυνας της νυν αναιρεσείουσας, παραλείποντας να την ενημερώσει, πριν εκδώσει την επίμαχη απόφαση, ότι προετίθετο να απορρίψει την αίτηση καταχωρίσεως του εν λόγω

σήματος για όλα τα προϊόντα και όλες τις υπηρεσίες που προσδιορίζει, εκτός από όσα εμπίπτουν στην κλάση 12, επομένως δε και για αυτά για τα οποία ο εξεταστής είχε δεχτεί την καταχώριση. Αυτός ο λόγος ακυρώσεως απορρίφθηκε με τις σκέψεις 58 έως 64 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε συναφώς ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυριζόταν η Audi, η εν λόγω απόφαση ακυρώνει την από 12 Ιανουαρίου 2005 απόφαση του εξεταστή μόνον καθόσον αφορά τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 12 και, επομένως, δεν περιλαμβάνει πρόσθετη αιτίαση σε σχέση με την απόφαση του εξεταστή.

Αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

23 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Audi ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να ακυρώσει την επίμαχη απόφαση καθόσον απορρίπτει εν μέρει την προσφυγή που άσκησε κατά της από 12 Ιανουαρίου 2005 αποφάσεως του εξεταστή, καθώς και να καταδικάσει το ΓΕΕΑ στα δικαστικά έξοδα.

24 Το ΓΕΕΑ ζητεί να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως και να καταδικασθεί η αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

25 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η Audi προβάλλει δύο λόγους αναιρέσεως, οι οποίοι αντλούνται από παράβαση, αφενός, του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 και, αφετέρου, του άρθρου 63 του προπαρατεθέντος κανονισμού και του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94

26 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως αποτελείται από δύο σκέλη. Με το πρώτο σκέλος, η Audi ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο δεν προέβη σε επαρκείς διαπιστώσεις όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κοινό, ενώ με το δεύτερο σκέλος, το οποίο πρέπει να εξετασθεί κατά πρώτον, σκοπεί να αποδείξει ότι το Πρωτοδικείο εφήρμοσε υπερβολικά αυστηρό κριτήριο κατά την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση.

— Επιχειρήματα των διαδίκων όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως

27 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Audi υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο, προκειμένου να δεχθεί ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση διαθέτει διακριτικό χαρακτήρα, εσφαλμένως έθεσε αυστηρότερες απαιτήσεις απ' ό,τι συνήθως, απλώς και μόνον για τον λόγο ότι το σήμα αυτό συνιστά διαφημιστικό σύνθημα.

28 Συγκεκριμένα, απαιτώντας να μπορεί το σημείο «εξαρχής» να γίνει αντιληπτό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προσδιοριζομένων προϊόντων και υπηρεσιών, το Πρωτοδικείο εφήρμοσε κριτήριο που υπερβαίνει τις απαιτήσεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 και τις απαιτήσεις που θέτει συνήθως το συγκεκριμένο δικαστήριο κατά την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα λεκτικού σήματος.

29 Στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο στήριξε προφανώς την κρίση του στην προκείμενη ότι η χρήση του σήματος Vorsprung durch Technik ως διαφημιστικού συνθήματος αντιβαίνει στην αναγνώριση της υπάρξεως διακριτικού χαρακτήρα και ότι, ως εκ τούτου, το στοιχείο αυτό πρέπει να αντισταθμισθεί, σε ορισμένο βαθμό, με την εφαρμογή του κριτηρίου σχετικά με το αν το σήμα αυτό καθίσταται «εξαρχής» αντιληπτό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προσδιοριζομένων προϊόντων και υπηρεσιών. Έτσι, δέχθηκε ότι το σήμα αυτό μπορεί να λάβει πλείονες σημασίες, να αποτελεί λογοπαίγνιο ή να γίνει αντιληπτό ως ευφάνταστο, ως στοιχείο που προκαλεί έκπληξη και ως απροσδόκητο και, ως εκ τούτου, να καταστεί ευμνημόνευτο, πλην όμως

αρνήθηκε να αναγνωρίσει ότι το σήμα διαθέτει διακριτικό χαρακτήρα για τον λόγο ότι το ενδιαφερόμενο κοινό το εκλαμβάνει πρωτίστως ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση και όχι ως ένδειξη αυτής της εμπορικής προελεύσεως. Με τη συναφή ανάλυση, όμως, στην οποία προέβη με τη σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διατύπωσε απλώς με άλλες λέξεις ότι το σήμα Vorsprung durch Technik συνιστά διαφημιστικό σύνθημα, χωρίς πάντως να εξηγήσει για ποιό λόγο το σήμα αυτό δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών.

30 Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το Πρωτοδικείο παρέβλεψε το γεγονός ότι τα διαφημιστικά συνθήματα δεν αποτελούν ιδιαίτερη μορφή σήματος, αλλά απλό λεκτικό σήμα στην περίπτωση του οποίου έχουν εφαρμογή οι γενικές αρχές της νομολογίας περί εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα, γεγονός που έχει επιβεβαιωθεί, μεταξύ άλλων, από την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Οκτωβρίου 2004, C-64/02 P, ΓΕΕΑ κατά Erpo Möbelwerk (Συλλογή 2004, σ. I-10031, σκέψη 36). Το γεγονός και μόνο ότι ένα σήμα θεωρείται ότι συνιστά διαφημιστικό σύνθημα ή ο επαινετικός χαρακτήρας σημείου δεν αποκλείουν συνεπώς να γίνει δεκτό ότι ένα τέτοιο σήμα μπορεί να διαθέτει επαρκή διακριτικό χαρακτήρα. Δεν υφίσταται καμία νομική αρχή περί του ότι ένα σημείο που έχει θετικώς φορτισμένο σημασιολογικό περιεχόμενο δεν διαθέτει ή διαθέτει σε μικρό βαθμό διακριτικό χαρακτήρα.

31 Το ΓΕΕΑ ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο δεν έθεσε απαιτήσεις που υπερβαίνουν τις συνήθεις, όσον αφορά τον βαθμό του διακριτικού χαρακτήρα σήματος, ούτε εισήγαγε νέα νομικά κριτήρια για την απόδειξή του, αλλά διατύπωσε, κατά την πάγια νομολογία του περί διαφημιστικών συνθημάτων, μια εμπειρική αρχή σύμφωνα με την οποία τα σημεία που επιτελούν άλλες λειτουργίες από αυτήν της ενδείξεως της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων και των υπηρεσιών δεν προσλαμβάνονται κατ' ανάγκη από τον καταναλωτή με τον ίδιο τρόπο σε σχέση με ένα λεκτικό σημείο που είναι εντελώς ανεξάρτητο από το σήμα. Στις περιπτώσεις αυτές και όσον αφορά την αντίληψη του καταναλωτή, είναι πράγματι δυνατό, ενδεχομένως δε και αναπότρεπτο, η ένδειξη της προελεύσεως να αποκρύπτεται από την άλλη λειτουργία. Αυτό έχει επιβεβαιωθεί άλλωστε, με διαφορετικούς όρους, από την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, C-473/01 P και C-474/01 P, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 2004, σ. I-5173, σκέψη 51), όσον αφορά τα σημεία που συμπίπτουν με την όψη του ίδιου του προϊόντος. Ακολουθώντας το πνεύμα της νομολογίας αυτής, το Πρωτοδικείο, χρησιμοποιώντας τον επιρρηματικό όρο «εξαρχής», είχε την πρόθεση να

αναφερθεί στον κίνδυνο που έγκειται στο γεγονός ότι ο καταναλωτής μπορεί να αντιληφθεί μόνο τη λειτουργία εμπορικής προωθήσεως που επιτελεί ένα διαφημιστικό σύνθημα.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

32 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα.

33 Κατά πάγια νομολογία, ο διακριτικός χαρακτήρας σήματος, κατά την έννοια του άρθρου αυτού, σημαίνει ότι το σήμα αυτό καθιστά δυνατό να εξατομικευθεί το προϊόν για το οποίο ζητήθηκε η καταχώριση ως προερχόμενο από συγκεκριμένη επιχείρηση και, επομένως, να διακρίνεται το προϊόν αυτό από αντίστοιχα προϊόντα άλλων επιχειρήσεων (προπαρατεθείσες αποφάσεις Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 32, και ΓΕΕΑ κατά Erpo Möbelwerk, σκέψη 42, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2007, C-144/06 P, Henkel κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2007, σ. I-8109, σκέψη 34, και απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, C-304/06 P, Eurohypo κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2008, σ. I-3297, σκέψη 66).

34 Κατά πάγια νομολογία επίσης, αυτός ο διακριτικός χαρακτήρας πρέπει να εκτιμάται σε σχέση, αφενός, με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία ζητείται η καταχώριση και, αφετέρου, με τον τρόπο με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το σήμα αυτό (προπαρατεθείσα απόφαση Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 33, απόφαση της 22ας Ιουνίου 2006, C-25/05 P, Storck κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2006, σ. I-5719, σκέψη 25, καθώς και προπαρατεθείσες αποφάσεις Henkel κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 35, και Eurohypo κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 67).

35 Όσον αφορά σήματα αποτελούμενα από σημεία ή ενδείξεις που χρησιμοποιούνται επίσης ως διαφημιστικά συνθήματα, ενδείξεις ποιότητας ή φραστικές προτροπές αγοράς των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσδιορίζουν τα σήματα αυτά, η καταχώρισή τους δεν αποκλείεται λόγω μιας τέτοιας χρήσεως (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Merz & Krell, σκέψη 40, και ΓΕΕΑ κατά Erpo Möbelwerk, σκέψη 41).

36 Όσον αφορά την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα τέτοιων σημάτων, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι στην περίπτωσή τους δεν πρέπει να εφαρμόζονται αυστηρότερα κριτήρια απ' ό,τι σε άλλα σημεία (προπαρατεθείσα απόφαση ΓΕΕΑ κατά Erpo Möbelwerk, σκέψεις 32 και 44).

37 Από τη νομολογία προκύπτει σαφώς ότι, μολονότι τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα είναι τα ίδια για τις διάφορες κατηγορίες σημάτων, είναι δυνατό να προκύψει, στο πλαίσιο της εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, ότι το ενδιαφερόμενο κοινό δεν αντιλαμβάνεται κατ' ανάγκη με τον ίδιο τρόπο κάθε μία από τις κατηγορίες αυτές και ότι, ως εκ τούτου, μπορεί να καταστεί δυσχερέστερη η απόδειξη του διακριτικού χαρακτήρα των σημάτων ορισμένων κατηγοριών από ό,τι για σήματα άλλων κατηγοριών (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 36, ΓΕΕΑ κατά Erpo Möbelwerk, σκέψη 34, και Henkel κατά ΓΕΕΑ, σκέψεις 36 και 38).

38 Μολονότι το Δικαστήριο δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο η νομολογία αυτή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση σημάτων αποτελούμενων από διαφημιστικά συνθήματα, επισήμανε πάντως ότι οι δυσχέρειες τις οποίες ενδέχεται να συνεπάγονται τα σήματα αυτά, ως εκ της φύσεώς τους, για την απόδειξη του διακριτικού χαρακτήρα τους και οι οποίες είναι θεμιτό να λαμβάνονται υπόψη δεν δικαιολογούν τον καθορισμό ειδικών κριτηρίων τα οποία θα υποκαθιστούν ή θα παρεκκλίνουν από το κριτήριο του διακριτικού χαρακτήρα όπως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία που υπομνήσθηκε με τις σκέψεις 33 και 34 της παρούσας αποφάσεως (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση ΓΕΕΑ κατά Erpo Möbelwerk, σκέψεις 35 και 36).

39 Το Δικαστήριο έχει κρίνει, μεταξύ άλλων, ότι δεν απαιτείται το διαφημιστικό σύνθημα να έχει «ευρηματικό χαρακτήρα» ή ακόμη «εννοιολογική ένταση που θα είχε ως συνέπεια την πρόκληση εκπλήξεως, με αποτέλεσμα να καθίσταται ευμνημόνευτο», προκειμένου να γίνει δεκτό ότι ένα τέτοιο σύνθημα διαθέτει τον ελάχιστο διακριτικό χαρακτήρα που απαιτείται από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 40/94 (προπαρατεθείσα απόφαση ΓΕΕΑ κατά Erpo Möbelwerk, σκέψεις 31 και 32 βλ., επίσης, απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, C-329/02 P, SAT.1 κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2004, σ. I-8317, σκέψη 41).

40 Εν προκειμένω, όμως, το σκεπτικό του Πρωτοδικείου απορρέει από εσφαλμένη ερμηνεία των αρχών που υπομνήσθηκαν με τις σκέψεις 36 έως 39 της παρούσας αποφάσεως.

41 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται να διαπιστωθεί ότι, μολονότι το Πρωτοδικείο επισήμανε, με τη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά τη νομολογία, η επαινετική ή διαφημιστική χρήση σήματος δεν αποκλείει την καταχώρισή του, στη συνέχεια αιτιολόγησε κατ' ουσία την κρίση του ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα στηριζόμενο στο γεγονός ότι το σήμα αυτό γίνεται αντιληπτό ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση και, ως εκ τούτου, ακριβώς στην επαινετική και διαφημιστική χρήση του.

42 Έτσι, με τις σκέψεις 41 και 42 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι, μολονότι το σήμα Vorsprung durch Technik μπορεί να έχει πολλές σημασίες, να αποτελεί λογοπαίγνιο ή να γίνεται αντιληπτό ως ευφάνταστο, ως στοιχείο που προκαλεί έκπληξη και ως απροσδόκητο και, ως εκ τούτου, να είναι ευμνημόνευτο, εντούτοις αυτό δεν του προσδίδει διακριτικό χαρακτήρα. Κατά το Πρωτοδικείο, τα διάφορα αυτά στοιχεία προσδίδουν στο εν λόγω σήμα διακριτικό χαρακτήρα μόνον εφόσον το ενδιαφερόμενο κοινό το εκλαμβάνει εξαρχής ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προσδιοριζομένων από το σήμα προϊόντων και υπηρεσιών. Εν προκειμένω, όμως, το ενδιαφερόμενο κοινό εκλαμβάνει πρωτίστως το σήμα ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση.

43 Το Πρωτοδικείο στήριξε την τελευταία αυτή κρίση στην ανάλυση που περιέχεται στις σκέψεις 43 έως 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Έκρινε ότι, πρώτον, λαμβανομένου υπόψη του ευρέως ορισμού της έννοιας της τεχνολογίας κατά τη γερμανική γλώσσα, η αναφορά στην έννοια αυτή δεν μπορεί να προσδώσει διακριτικό χαρακτήρα στο σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση, για το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών που αφορά το σήμα. Δεύτερον, η γερμανική λέξη «Vorsprung», η οποία σημαίνει «πρόοδος», συνδυαζόμενη με την πρόθεση «durch», η οποία σημαίνει «μέσω», έχει μάλλον επαινετικό σημασιολογικό περιεχόμενο όσον αφορά το κοινό στο οποίο απευθύνεται η αίτηση καταχωρίσεως σήματος και, ιδίως, το γερμανικό κοινό. Τρίτον, μολονότι προκειμένου περί συνθέτου σήματος η εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του προϋποθέτει τη συνολική εξέταση του σήματος αυτού, επιβάλλεται επίσης να διαπιστωθεί ότι το σήμα απευθύνεται σε ευρύ κοινό και ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις που επιθυμούν να προμηθεύουν προϊόντα και να παρέχουν υπηρεσίες σ' αυτό το ευρύ κοινό μπορούν, λαμβανομένου υπόψη του επαινετικού χαρακτήρα της, να χρησιμοποιήσουν και αυτές τη φράση για λογαριασμό τους, τούτο δε ανεξαρτήτως της ερμηνείας που πρέπει να δοθεί σ' αυτήν.

44 Μολονότι, όπως άλλωστε υπομνήσθηκε με τη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως, ένα σήμα διαθέτει πράγματι διακριτικό χαρακτήρα μόνο καθόσον καθιστά δυνατή την εξατομίκευση των υπηρεσιών και των προϊόντων για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση ως προερχόμενων από συγκεκριμένη επιχείρηση, επιβάλλεται εντούτοις η διαπίστωση ότι το γεγονός και μόνον ότι το ενδιαφερόμενο κοινό εκλαμβάνει ένα σήμα ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση και ότι το σύνθημα αυτό, λαμβανομένου υπόψη του επαινετικού χαρακτήρα του, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από άλλες επιχειρήσεις δεν αρκεί αφεαυτού για να γίνει δεκτό ότι το σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα.

45 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμισθεί, μεταξύ άλλων, ότι το επαινετικό σημασιολογικό περιεχόμενο λεκτικού σήματος δεν αποκλείει ότι το σήμα αυτό δύναται να διασφαλίσει στους καταναλωτές την προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσδιορίζει. Έτσι, το ενδιαφερόμενο κοινό μπορεί να εκλάβει ένα τέτοιο σήμα τόσο ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση όσο και ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, καθόσον το κοινό αυτό εκλαμβάνει το σήμα ως ένδειξη της προελεύσεως αυτής, το γεγονός ότι ταυτόχρονα, ενδεχομένως και πρωτίστως, το σήμα γίνεται αντιληπτό ως σύνθημα με σκοπό την εμπορική στερείται σημασίας όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα του.

46 Το Πρωτοδικείο, όμως, με το σκεπτικό που παρατέθηκε στις σκέψεις 42 και 43 της παρούσας αποφάσεως, δεν απέδειξε την κρίση του περί του ότι το ενδιαφερόμενο κοινό δεν εκλαμβάνει το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά περιορίσθηκε, κατ' ουσία, να καταστήσει σαφές το γεγονός ότι το σήμα αυτό αποτελείται από σύνθημα με σκοπό την εμπορική προώθηση και ότι γίνεται αντιληπτό ως τέτοιο.

47 Όσον αφορά τη διαπίστωση, στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 41 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το σήμα Vorsprung durch Technik μπορεί να έχει πολλές σημασίες, να αποτελεί λογοπαίγνιο ή να γίνεται αντιληπτό ως ευφάνταστο, ως στοιχείο που προκαλεί έκπληξη και ως απροσδόκητο και, ως εκ τούτου, να είναι ευμνημόνευτο, πρέπει να επισημανθεί ότι, παρόλο που η ύπαρξη τέτοιων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων, όπως προκύπτει από τη σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως, δεν αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την απόδειξη του

διακριτικού χαρακτήρα διαφημιστικού συνθήματος, εντούτοις η ύπαρξή τους μπορεί καταρχήν να προσδώσει τέτοιο χαρακτήρα στο σήμα αυτό.

48 Όσον αφορά την κρίση, στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «το σήμα Vorsprung durch Technik δεν διαθέτει, εκτός της προφανούς διαφημιστικής του σημασίας, στοιχεία που καθιστούν δυνατή στο ενδιαφερόμενο κοινό την ευχερή και άμεση απομνημόνευση της φράσεως ως διακριτικού σήματος για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσδιορίζει», αρκεί η διαπίστωση ότι η κρίση αυτή όχι μόνον ουδόλως αποδεικνύεται από το σκεπτικό που προηγείται αυτής, αλλά και αντικρούεται σε ορισμένο βαθμό από τη διαπίστωση της σκέψεως 41 της εν λόγω αποφάσεως, όπως υπομνήσθηκε με την προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως.

49 Ως εκ τούτου βάσιμα υποστηρίζει η Audi ότι η εκτίμηση στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 40/94 ενέχει νομική πλάνη. Συνεπώς, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτό και, ως εκ τούτου, πρέπει να γίνουν δεκτά τα αιτήματα της αναιρεσείουσας χωρίς να απαιτείται να εξετασθεί το πρώτο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως.

50 Εξάλλου, καθόσον ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως αφορά τον προβαλλόμενο παράτυπο χαρακτήρα διαπιστώσεως στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο στο πλαίσιο της εν λόγω εκτιμήσεως, η εξέταση του λόγου αυτού παρέλκει.

51 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον το Πρωτοδικείο, στηριζόμενο σε πεπλανημένη εκτίμηση, έκρινε ότι το δεύτερο τμήμα προσφυγών εκδίδοντας την επίμαχη απόφαση δεν υπέπεσε σε παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 40/94.

Επί της ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγής

52 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση. Τούτο συμβαίνει εν προκειμένω.

53 Όπως αποφάνθηκε το τμήμα προσφυγών στην επίμαχη απόφαση, η φράση «Vorsprung durch Technik» αποτελεί σύνθημα το οποίο χαίρει φήμης και το οποίο χρησιμοποιείται από πολλών ετών από την Audi για την προώθηση των πωλήσεων των αυτοκινήτων οχημάτων της. Το 2001 καταχωρίσθηκε ως κοινοτικό σήμα για προϊόντα της κλάσεως 12, καθόσον αποδείχθηκε ότι το σύνθημα αυτό ήταν ιδιαίτερα γνωστό στις γερμανόφωνες περιοχές.

54 Όσον αφορά τα οικεία προϊόντα και υπηρεσίες, εκτός αυτών που εμπίπτουν στην προαναφερθείσα κλάση 12, το τμήμα προσφυγών αιτιολόγησε την απόρριψη της αιτήσεως καταχωρίσεως βάσει του ότι το σύνθημα «Vorsprung durch Technik» εκφράζει το αντικειμενικό μήνυμα ότι η τεχνολογική υπεροχή καθιστά δυνατή την κατασκευή καλύτερων προϊόντων και την παροχή καλύτερων υπηρεσιών. Κατά το τμήμα προσφυγών, ένας συνδυασμός λέξεων που περιορίζεται σε αυτό το τετριμμένο αντικειμενικό μήνυμα στερείται καταρχήν εγγενούς διακριτικού χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, μπορεί να καταχωρισθεί μόνον υπό την προϋπόθεση να αποδειχθεί η αφομοίωσή του από το κοινό.

55 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ανάλυση αυτή καταδεικνύει εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 40/94.

56 Διαπιστώνεται συναφώς ότι όλα τα σήματα τα οποία αποτελούνται από σημεία ή ενδείξεις που χρησιμοποιούνται επίσης ως διαφημιστικά συνθήματα, ενδείξεις ποιότητας ή φραστικές προτροπές αγοράς των προϊόντων ή των υπηρεσιών που

προσδιορίζονται από τα σήματα αυτά μεταφέρουν εξ ορισμού, σε μεγαλύτερο ή σε μικρότερο βαθμό, ένα αντικειμενικό μήνυμα. Από τη νομολογία που υπομνήσθηκε με τις σκέψεις 35 και 36 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει εντούτοις ότι τα σήματα αυτά δεν στερούνται εξ αυτού του λόγου και μόνο διακριτικού χαρακτήρα.

57 Επομένως, εφόσον τα σήματα αυτά δεν είναι περιγραφικά κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του κανονισμού 40/94, δύνανται να εκφράζουν ένα αντικειμενικό μήνυμα, ακόμη και απλό, και, εντούτοις, να προσδιορίζουν στον καταναλωτή την εμπορική προέλευση των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών. Αυτό μπορεί να συμβεί, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση κατά την οποία τα σήματα αυτά δεν αποτελούν απλώς ένα σύνηθες διαφημιστικό μήνυμα, αλλά διαθέτουν ορισμένη πρωτοτυπία ή ικανότητα να εντυπώνονται στη μνήμη του ενδιαφερομένου κοινού και απαιτούν από αυτό μια ελάχιστη προσπάθεια ερμηνείας ή θέτουν σε κίνηση μια γνωστική διαδικασία.

58 Ακόμη και αν υποτεθεί ότι το σύνθημα «Vorsprung durch Technik» εκφράζει ένα αντικειμενικό μήνυμα, δηλαδή ότι η τεχνολογική υπεροχή καθιστά δυνατή την κατασκευή καλύτερων προϊόντων και την παροχή καλύτερων υπηρεσιών, το γεγονός αυτό δεν καθιστά δυνατό να συναχθεί ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερείται παντελώς εγγενούς διακριτικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, όσο απλό και αν είναι ένα τέτοιο μήνυμα, δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως σύνηθες με συνέπεια να αποκλείεται εξαρχής και άνευ οποιασδήποτε μεταγενέστερης αναλύσεως ότι το εν λόγω σήμα μπορεί να προσδιορίσει στον καταναλωτή την εμπορική προέλευση των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών.

59 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω μήνυμα δεν προκύπτει προφανώς από το εν λόγω σύνθημα. Όπως επισήμανε η Audi, η ακολουθία λέξεων «Vorsprung durch Technik», η οποία σημαίνει «πρόοδος μέσω της τεχνολογίας», υποδηλώνει καταρχάς απλώς μια αιτιώδη συνάφεια και, ως εκ τούτου, απαιτεί μια ερμηνευτική προσπάθεια από το κοινό. Επίσης, το σύνθημα αυτό καταδεικνύει ορισμένη πρωτοτυπία και ικανότητα να εντυπώνεται στο κοινό που καθιστούν την απομνημόνευσή του ευχερή. Τέλος, καθόσον πρόκειται για σύνθημα που χαίρει φήμης και το οποίο η Audi χρησιμοποιεί από πολλών ετών, το γεγονός ότι το ενδιαφερόμενο κοινό έχει συνηθίσει να συνδέει το σύνθημα αυτό με τα αυτοκίνητα που κατασκευάζει η εν λόγω εταιρία δεν αποκλείεται να διευκολύνει επίσης το κοινό αυτό να προσδιορίζει την εμπορική προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών που αφορά το σήμα.

60 Κατόπιν των προεκτεθέντων, η επίμαχη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί καθόσον το δεύτερο τμήμα προσφυγών απέρριψε εν μέρει, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, την αίτηση καταχωρίσεως του σήματος Vorsprung durch Technik.

Επί των δικαστικών εξόδων

61 Κατά το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαίνεται και επί των εξόδων.

62 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του εν λόγω Κανονισμού Διαδικασίας, ο οποίος εφαρμόζεται στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το ΓΕΕΑ ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Audi.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 9ης Ιουλίου 2008, Τ-70/06, Audi κατά ΓΕΕΑ (Vorsprung durch Technik), καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το δεύτερο τμήμα προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκδίδοντας την απόφασή του της 16ης Δεκεμβρίου 2005 (υπόθεση R 237/2005-2), δεν υπέπεσε σε παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του

Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 3288/94 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994.

2) Ακυρώνει την απόφαση του δευτέρου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) της 16ης Δεκεμβρίου 2005 (υπόθεση R 237/2005-2) καθόσον απέρριψε εν μέρει, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 40/94, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 3288/94, την αίτηση καταχωρίσεως του σήματος Vorsprung durch Technik.

3) Καταδικάζει το Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

(υπογραφές)